

JEUGDSCHRIJVERS

±

DOOR A. J. DREWES

GESINA INGWERSEN

DAMES-AUTEURS.

Als je eerst voortdurend bezig geweest bent met schrijvende mannen — Been, Gerdes, Van de Hulst, Karl May — en daarna begint het geheele oeuvre van een dame te lezen, dan valt al heel spoedig het verschil op tusschen beider trant.

De mannen schrijven over jongens, de dames over meisjes. Of laat ik liever zeggen, de dame, in dit geval Gesina Ingwersen, schrijft over meisjes. En dan nog met een beperking: de heeren schrijven ook wel eens over een meisje en de dames over een jongen. Als ik nu juffrouw Ingwersens boeken naga, dan loopt het zoo: Het Kwatta-horloge, hoofdpersoon een meisje, — Jan Hoorenkamps Overwinning, een jongen. Kees in Engeland, een jongen. — Truitje, een meisje. — Vergeeft elkander, een meisje. — Zijn Koning, een meisje. — Klaas in Amsterdam, een jongen. — Een Groot Gezin, een meisje. — Jantje en Jaapje.

Als je dat nu zoo leest, nuchter opgeschreven en onder getallen gebracht, dan schijnt het wel, of ik het niet goed gezegd heb. En toch sta ik er zelf verbaasd over, dat de helft blijkbaar een jongen tot hoofdpersoon heeft.

Hoe komt dat?

Ik denk, dat het komt, doordat de jongens ook een min of meer vrouwelijken indruk maken. Ik begin dadelijk met Jan Hoorenkamps overwinning uit te zonderen. Het komt me voor, dat we dezen Jan geen meisjeskleeren kunnen aantrekken, zonder dat iemand aan zijn doen en laten merkt, dat het een verkleede jongen is.

Maar de anderen hadden zonder veel schade ook meisjes kunnen zijn. Frans Kromer in Zijn Koning is een lieve jongen, maar is er iets in hem, dat nu specifiek jongensachtig is? En Kees in Engeland? Ja, hij spreekt wel over zichzelf als over een Hollandschen jongen, maar er is in hem iets vrouwelijks, dat hem in Engeland telkens meer parten speelt, dan zijn Hollandsche-jongen-zijn. Hij is ook zwak, misschien doet dat het hem. Maar zijn groote behoefte aan aansluiting aan een vriend, aan den steun van een sterkere, zijn

oogenblikkelijke intuïtieve voor- en tegen-ingenomenheid zijn toch wel erg vrouwelijk. Misschien komt dat door zijn ziekte. Straks als hij wat sterker wordt, kampeeren gaat, wat hij nooit had mogen doen, als hij thuis gebleven was, dan blijkt er toch ook in hem initiatief te zitten, dan geeft hij leiding, treedt handelend op, doet meer aan als een jongen.

Klaas in Amsterdam is nog te klein om van hem veel specifiek-jongensachtigs te verwachten. Hij is ook wat wild opgegroeid. En de zonderlinge dingen, die hij als slecht opgevoed klein ventje doet in een vreemde omgeving, maken meer den indruk van zonderlingheid, ongemanierdheid dan van jongensachtigheid.

Toch zijn er wel een paar jongensfiguren in haar troep. Gé, de broer van Jo van Dorssen, vertoont in zijn doen en laten veel van een onnadenkenden jongen. Hij is, dunkt me — al schuilt hij wat weg in het donker van den achtergrond — het beste geteekend. Jan Hoorenkamp ook. Zijn liefde tot het dier, zoo kenmerkend voor jongens op dezen leeftijd, zijn conflicten met Kassie, zijn strijd, anders dan bij Jo van Dorssen, toonen wel den jongen.

Och ja, we behoeven wel niet het in alles eens te zijn met Dr. Otto Weiniger, die in *Geschlecht und Charakter* al heel zonderlinge dingen debiteert, maar hierin kunnen we hem toch wel gelijk geven, dat een man nooit geheel man en een vrouw nooit geheel vrouw is, maar dat in elk persoon een zeker percentage mannelijke en vrouwelijke eigenschappen vereenigd voorkomen. En dan is het ook geen wonder, dat een dame-auteur beter begrijpt en beter kan uitbeelden wat in het karakter van den man en van den jongen haar het meest frappeert. Dat voor vele dames-auteurs de volwassen man meest als *man* — ook in de erotische beteekenis — haar aandacht trekt, is daarom evenmin te verwonderen als dat bij de teekening van den jongen de vrouwelijke eigenschappen door haar op den voorgrond worden gebracht. Want de jongen is nog-niet-man. En juist voor de vrouw is dit nog-niet-man-zijn oorzaak, dat ze in hem den man niet ziet. En meer oog heeft voor de vrouwelijke trekken in het jongens karakter. Het begeeren om te hebben komt bij Jan Hoorenkamp wel op den voorgrond. Het begeeren om te geven vindt ge bij Frans Kromer. En het begeeren om te hebben is kenmerkend voor den man, het begeeren om te geven voor de vrouw. Daarom is Truitje ook goed getroffen. Dat kind is een vrouw, zooals we ze aantreffen onder de kinderen in het gezin, dat groote zorgen kent. En Eef haar zusje lijkt, dunkt me, in haar karakteraanleg op Lien van Dr. Ebeling. Tonnie Ebeling kon later wel eens een Kees Weidemans worden. Maar misschien zal de wrijving en polijsting in het groote gezin van hem nog wel wat anders maken.

Nu ik toch aan het vergelijken ben, zet ik ook nog Freule Jettie en Jo van Dorssen naast elkaar. Ik weet wel, dat er verschil is, maar in de grondlijnen schijnen me deze jonge dames wel wat op elkaar te lijken.

Soms — niet vaak — heb ik bij mezelf gedacht: Pas op! Vertel nu en ga niet evangeliseeren. Maar 't was maar een enkelen keer, dat ik meende de auteur haar overleggingen te hooren geven. Maar meestal is haar dialoog, ook wanneer het intern gevoerd wordt in het hart van haar personen, wel gemotiveerd. Haar taal is goed. Maar als haar sujetten eens Duitsch ten gehoor brengen, dan ril je van de fouten.

Er is nog wat anders. Vooral in Truitje komt dat voor. Een angstvallige poging om te „schrijven, zooals je spreekt.“ Ik vraag me af, of dat wel moet.

Eef zegt het eene oogenblik: (blz. 46, ik sla maar op) „'k Wou, dat ik rijk was, dan ging ik met Truitje mee in de tram; 't is zoo saai den heelen morgen alleen.”

Netjes, nietwaar. Ik zou wel trem schrijven, maar 't is niet stijf, gewone schrijftaal. Zoo kun je ook spreken, mits je dan maar „'k rijk was” zegt en „de heele morgen.” Maar 't is goed!

Laat me nu datzelfde kind een halve bladzij lager zeggen: „Dan gaan ik gauw m'n mantel halen, wacht effe op me, hoor!” En nog een beetje verder: „Kenne we voor u ook niet een boodschap doen, buurvrouw?”

En allerdolst maakt diezelfde Eef het, wanneer ze op bladzij 78 zegt: „Zouwen we den heelen dag magge blijven?”

Dat is nu toch al te mal: Zouwen, met een w en notabene een n; en dat malle den heelen dag en daarnaast magge, waarop dan heel correct volgt: blijven met een n en een v. Moet dat nu zoo? Ik weet heusch niet, waar dat vóór dient. Laat Eef dan zeggen: Zouwe we de heele dag magge blijven, of desnoods blijfe, maar gebruik niet zoo'n mengsel van stijf schrift-Hollandsch en willekeurig Amsterdamsch.

Ik ben, geloof ik, wat aan 't mopperen.

Dat wou ik niet. Want ik heb, toen ik Gesina Ingwersens boekjes geëindigd had, tegen mijn vrouw gezegd: „Ze schrijft toch wel aardig, die Sten. 't Is goed werk.” En mijn betere 50% heeft gezegd: „Ja, dat is het! De kinderen lezen het ook graag.”

Bep — dat is mijn jongste spruit — vindt Truitje heel mooi. En een Groot Gezin, en Kees in Engeland, en het Kwatta-horloge vonden ze ook mooi.

„En Klaas in Amsterdam?” vroeg ik.

„Daar heb ik niemand over gehoord.”

„De Das wel,” merkte een ander op.

„De Das? dat heb ik niet.”

„Neen, dat is een vervolgverhaal uit de Standaard.”

Ik ben blij, dat mijn oordeel met dat van de gemeente, die te mijnen huize is, overeenkomt. En dat ook anderen met dit oordeel instemmen, bleek wel uit een briefje, dat ik van de firma Callenbach kreeg als antwoord op een vraag om een exemplaar der bij haar uitgegeven boekjes en dat eindigt met: „Daar het meerendeel dezer werkjes uitverkocht is, doen wij u onze archief-exemplaren toekomen.” Ze zijn uitverkocht! Van sommige zelfs reeds de tweede druk! Daar zal dus wel gauw een volgende druk komen, als bewijs, dat onze (jongens? en) meisjes haar boekjes graag lezen.

Klaas in Amsterdam en Een Groot Gezin zijn bij de firma Ten Have uitgegeven en Jantje en Jaapje zijn verschenen in de serie Groei, uitgegeven door de firma Spruyt.

We hopen nog veel mooie, eenvoudige verhalen van Mejuffrouw Ingwersen te ontvangen. ☒

VRAGENBUS

C. D. te B. vraagt, of we hem een tekst kunnen aangeven, waarin gesproken wordt van den doop der proselieten onder het Oude Verbond. ☒

Een tekst, die den doop van proselieten vermeldt of wel voorschrijft, hebben we in het Oude Testament niet gevonden.

Dat neemt niet weg, dat de voorwaarden, waaronder proselieten of „nieuw aangekomenen” uit de volkeren, heidenen, in Israël konden worden opgenomen of ingelijfd, ook wel aan zulk een voorgeschreven doop kunnen doen denken.

Er worden tweërlei proselieten onderscheiden: proselieten der poorten en proselieten der gerechtigheid.

De eerstbedoelden waren eerst heidenen, die de afgoderij lieten varen en den dienst van den God Israëls en de zedelijke voorschriften of geboden der Wet aanvaardden, zonder nochtans zich aan de besnijdenis of de andere ceremonieele wetten van Mozes te onderwerpen. Zij verbonden zich tot het in acht nemen der zoogenaamde geboden van Noach, zeven in aantal, namelijk: 1. het verzaken der afgoderij, 2. de aanbidding van den eenigen waarachtigen God, 3. niet te stelen, 4. zich te wachten voor bloedschande, 5. niet dood te slaan, maar 6. den moordenaar met den dood te straffen, en 7. zich te onthouden van het eten van bloed en van het verstikte. Zij mochten in de poorten of huizen der Israëlieten komen en vertoeven, de synagogen bezoeken, offers tot het heiligdom brengen, maar niet het voorhof der Israëlieten betreden. In Handelingen 2 vinden wij hen als „godvreezende mannen” aangeduid.

Jodengenooten, die zich aan de geheele wet van Mozes, ingesloten de besnijdenis, onderwierpen, waren proselieten der gerechtigheid. Vóór hun besnijdenis ondergingen zij de indompeling in het water, de begrafenis onder de golven, waaruit zij dan, als het ware als opnieuw-geborenen, weder verrezen. Hier hebben we dus den doop, maar nergens met zoovele woorden verordineerd, doch in den lateren tijd in praktijk gebracht, waarschijnlijk in opvolging van het bevel van Mozes in Exodus 19: „Heilig het volk en dat zij hunne kleederen wasschen.”

De heiliging of afzondering vorderde derhalve een reiniging of afwassing, die in den vorm van den doop plaats had, met een zinnebeeldige beteekenis.

Letterlijk voorgeschreven was die doop dus wel niet, maar toch wel in volle overeenstemming met het voorschrift der reiniging of afwassing, dat van de heiliging, afzondering en intrede in een nieuwe, geheiligde gemeenschap onafscheidelijk was.

H. J. E.

In het land, waar de wintervorst zijn zetel heeft opgeslagen. ☒